

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Janneke Lindenholz
telefoon 038 499 95 07
J.Lindenholz@overijssel.nl
Zaaknummer 5344665

Gemeente Hengelo
De heer J. Verhoek
Postbus 18
7550 AA HENGLO OV

Datum	Kenmerk	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
25.09.2019	2019/0290553	1 van 22	4	19 april 2019	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer Verhoek,

Mevrouw Hoofd (Eelerwoude) heeft, namens u, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 19 april 2019² ontvangen. De aanvraag betreft de sloop van het schoolgebouw aan de Bandoengstraat 7 in Hengelo en de bouw van een nieuwe school op deze locatie. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing³ van verbodsbepalingen voor een soort van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁴.

Wij wijzen uw verzoek om ontheffing van de verbodsbepalingen om gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren, te doden of te vangen en het onder zich hebben en vervoeren van gewone dwergvleermuis af. Door het treffen van mitigerende maatregelen is geen sprake van het opzettelijk verstoren of doden van gewone dwergvleermuizen. Daarnaast zal een eventueel te verplaatsen exemplaar van gewone dwergvleermuis binnen korte afstand van het project zijn, waardoor artikel 3.6 lid 2 van de Wnb niet van toepassing is.

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals opgenomen in deze ontheffing:

- Afbeelding 3 in de rapportage 'Zwerm- en baltsonderzoek vleermuizen Bandoengstraat';
- Bijlage 1 uit de notitie 'Nader onderzoek kraamperiode vleermuizen'.

Deze ontheffing is geldig vanaf de eerste dag na het verzenden van onze beslissing tot en met 31 augustus 2026.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2019/0126720

³ Op basis van art. 3.8, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Leges

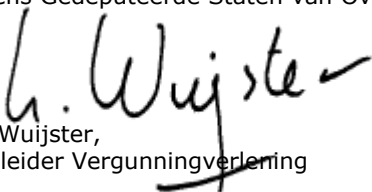
U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁵. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 2.948,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Janneke Lindenholz, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 95 07. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-001955 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1
Bijlage 2
Bijlage 3
Bijlage 4

Voorschriften
Overwegingen bij het besluit
Ligging van het plangebied
Locatie tijdelijke kasten

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hengelo.
- Eelerwoude, t.a.v. M. Hoofd. Mossendamsdwarsweg 3, 7470 AB Goor.

---

⁵ Belastingverordening Overijssel

Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail naar ons of in een telefoongesprek altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2019/0290553). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van het ongeschikt maken en de start van de nieuwbouw dient u de datum van de start te melden met een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
  - De contactpersoon ter plaatse, inclusief zijn/haar telefoonnummer;
  - De naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁶, inclusief zijn/haar telefoonnummer;
  - Het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
  - Het kenmerk van deze beschikking (2019/0290553).
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Soortspecifiek

Gewone dwergvleermuis

5. U dient bij de planning van de werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken en slopen van de panden, rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige. De kwetsbare perioden zijn in de tabel op de volgende pagina

---

⁶ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

weergegeven. Als een locatie jaarrond wordt gebruikt, is de paarperiode de minst kwetsbare periode om te werken, omdat de dieren dan het meest mobiel en flexibel zijn.

Kwetsbare perioden	
Kraamperiode	mei – juli
Paarperiode	half augustus – eind september/half oktober
Overwinteringsperiode	november/december - maart

6. Minimaal een week voorafgaand aan de sloop van de gebouwen dient u deze ongeschikt te maken als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis door ten minste het verwijderen van daklijsten en het maken van gaten in de buitenmuur. Zodanig dat een tochtstroom wordt gecreëerd waardoor het microklimaat wordt verstoord. Het ongeschikt maken moet worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologische deskundige en tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden (droog, weinig wind en temperatuur van minimaal 10°C tijdens de schemering). Voorafgaand aan het ongeschikt maken dient de provinciaal toezichthouder op de hoogte gebracht te worden via meldpunt@overijssel.nl.
7. Minimaal drie dagen na het ongeschikt maken moet een controle met behulp van een batdetector plaatsvinden. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De ecologisch deskundige dient de sloop vrij te geven. Tijdens de sloop van de muren en het dak dient een vleermuisdeskundige aanwezig te zijn.
8. In week 26 van 2019 zijn tien middelgrote vleermuiskasten (type VMT2, faunaprojecten) en twee kleine kasten (type VMT1, faunaprojecten.nl) geplaatst aan gebouwen binnen een straal van 300 meter van het te slopen schoolgebouw (zie bijlage 4 van dit besluit).
9. Het weghalen van de tijdelijke vleermuiskasten is niet verplicht. Indien deze kasten wel verwijderd worden mag dit alleen onder de volgende voorwaarden:
  - Nadat de permanente voorzieningen in de nieuwbouw minimaal een winterperiode (van oktober tot en met april) aanwezig zijn;
  - Als uit monitoring blijkt dat de permanente voorzieningen een functie hebben als winterverblijfplaats;
  - Het verwijderen moet plaatsvinden buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en nadat door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat geen vleermuizen aanwezig zijn.
10. De nieuwbouw dient geschikt gemaakt te worden voor de functie als zwermlocatie en als winter-, paar- en zomerverblijfplaats. Deze verblijfplaatsen dienen vergelijkbaar te zijn met de originele verblijfplaats. Dit dient de architect samen met de ecologisch deskundige uit te werken in een ontwerp en een gedetailleerd compensatieplan. Beide dienen, uiterlijk twee maanden voor start van de nieuwbouwwerkzaamheden, ter goedkeuring aan ons te worden voorgelegd. De nieuwe verblijfplaats dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:
  - Het pand krijgt veel massa en een compacte vorm (dus niet langgerekt);
  - Aan verschillende zijden (windrichtingen) is de gevelhoogte vergelijkbaar met de hoogte van het huidige pand (minimaal 11 meter);
  - In deze gevels wordt de spouwmuur over een oppervlakte van minimaal 20 m² (circa 4 meter x 5 meter) geschikt gemaakt als verblijfplaats (vergelijkbaar met de huidige situatie);
  - In de spouwmuur is de temperatuur in de winter vrij constant, tussen de 0 en 10°C;
  - De buitenmuur (rond de invliegopeningen) en de muur in de spouw heeft een zodanig ruw oppervlak dat vleermuizen er grip op hebben;
  - Binnenruimte (spouw) is breder dan twee centimeter, donker, droog en stil en wordt niet verstoord door trillingen;
  - In de spouwmuur (verblijfplaats) zijn geen irriterende of sterk geurende stoffen aanwezig;

- De invliegopeningen naar de spouw bevinden zich zo hoog mogelijk en zijn circa 1,5-2 centimeter groot;
- De invliegopeningen worden niet aangelicht, zijn vrij van obstakels en er is geen rand onder de invliegopening;
- Om het binnenklimaat van de spouw vast te stellen dienen per geschikt gemaakte gevel vier dataloggers te worden geplaatst. De resultaten hiervan dienen te worden opgenomen in de rapportage van de monitoring.

Monitoring

11. De tijdelijke (middelgrote) kasten dienen tweemaal per jaar, startend in 2019 en doorlopend tot minimaal het permanente winterverblijf gereed is, te worden gemonitord. Deze monitoring wordt als volgt uitgevoerd:
  - Indien 'telbaar': één monitoringsronde in de onderzoeksperiode voor zwermonderzoek (volgens het meest recente vleermuisprotocol) en één monitoringsronde in de winterperiode (visuele inspectie).
  - Indien niet telbaar: twee monitoringsrondes in de periode voor zwermonderzoek (volgens het meest recente vleermuisprotocol).
12. De permanente winterverblijfplaatsen dienen tweemaal per jaar, startend in het tweede jaar dat deze beschikbaar zijn, gedurende drie jaar te worden gemonitord. Deze monitoring wordt als volgt uitgevoerd:
  - Indien 'telbaar': één monitoringsronde in de onderzoeksperiode voor zwermonderzoek (volgens het meest recente vleermuisprotocol) en één monitoringsronde in de winterperiode (visuele inspectie);
  - Indien niet telbaar: twee monitoringsrondes in de periode voor zwermonderzoek (1 augustus – 10 september) (volgens het meest recente vleermuisprotocol).
13. Uit dit (batdetector)onderzoek moet blijken welke vleermuissoorten worden aangetroffen, en welke aantallen per soort. Aangegeven moet worden waar gezwermd wordt, en waar (vermoedelijke) wordt ingevlogen.
14. Bovenstaande monitoring moet door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis worden uitgevoerd.
15. Van de monitoring, zoals opgenomen in voorschriften 11 tot en met 14, moet u rapportages maken. Hierin geeft u de resultaten van het afgelopen jaar weer en vermeldt u de gegevens van de dataloggers (zie laatste aandachtspunt voorschrift 10). U moet jaarlijks in maart/april (2020 t/m circa 2025) een rapportage naar ons ter goedkeuring opsturen. Wij kunnen aanvullende maatregelen opleggen, indien uit de resultaten blijkt dat de gewone dwergvleermuis geen gebruik maakt van de verblijfplaatsen. Aanvullende maatregelen kunnen bestaan uit interne en/of externe aanpassingen. De aanvulling kan ook bestaan uit extra of andere voorzieningen. Dit is afhankelijk van de resultaten van de monitoring.
16. Indien uit de monitoring blijkt dat de alternatieven voor massawinterverblijven niet gebruikt worden door de gewone dwergvleermuis, dient u in de monitoringsrapportage aan te geven welke maatregelen nodig zijn om de effectiviteit te verbeteren. Tevens dient u dan een plan van aanpak toe te voegen waarin is weergegeven binnen welke termijn deze aanpassingen worden gerealiseerd.

Overige zaken

17. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten uitgevoerd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
18. U moet een ecologisch logboek (laten) bijhouden, bijvoorbeeld door een ecologisch deskundige. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Ook gaat het om het bijhouden van de data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en

oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Ook kan in het logboek opgenomen worden op welke wijze invulling is gegeven aan de zorgplicht. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
A1.2	Doelstelling van het project	10
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
A1.4	Periode	10
A1.5	Onderliggende documenten	10
A1.6	Aanvullende gegevens	11
A2	Bevoegdheid	11
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	11
A3	Procedure	11
A3.1	Overeenstemming andere provincie	11
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	11
A3.3	Relevante overige besluiten	11
A4	Toetsingskader soorten	12
A4.1	Wettelijke regels	12
A4.2	Provinciaal beleid	12
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	12
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	12
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	13
B1	Inhoudelijke beoordeling	13
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	13
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	13
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	14
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	14
B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	14
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	16
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten	18
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	18
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging	18
B1.4	Wettelijk belang van het project	18
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	18
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang	19
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	19
B1.6	Toetsing aan overige vereisten	19

B1.7	Eindconclusie toetsing	20
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden.....	20
C	Slotconclusie	20

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

De gemeente Hengelo is voornemens om de school aan de Bandoengstraat 7 in Hengelo te slopen en hier een nieuwe school met gymzaal te bouwen. De ligging van het plangebied is weergegeven op een luchtfoto in bijlage 3 van dit besluit.

De huidige school heeft een plat dak en bestaat uit een nieuwer gedeelte met drie verdiepingen (hoogbouw) en een ouder gedeelte met één verdieping (laagbouw). Het oudere deel is in slechte staat van onderhoud. Op het schoolplein is enigszins oudere beplanting aanwezig en rondom de school staan jonge bomen. Momenteel wordt een deel van de school antikraak bewoond en/of gebruikt als atelierruimte.

De nieuwe school met gymzaal gaat gebruikt worden voor voortgezet speciaal onderwijs met ruimte voor circa 140 leerlingen. Er is nog geen ontwerp van de nieuwe school beschikbaar. Ingeschat wordt dat het gebouw twee bouwlagen krijgt (begane grond en eerste verdieping) en dat de totale oppervlakte circa 2.600 m² wordt.

Het streven is om voor de start van de winterperiode voor vleermuizen in 2019 het gebouw ongeschikt te maken voor deze soortgroep. Vervolgens zal het gebouw worden gesloopt en is het de planning om de kavel uiterlijk 1 mei 2020 bouwrijp op te leveren. Vervolgens zal nieuwbouw plaatsvinden. Het streven is om de school begin van het schooljaar 2022-2023 in gebruik te nemen.

A1.2 Doelstelling van het project

Het project heeft meerdere doelen. Zo is de gemeente Hengelo voornemens een nieuwe school te bouwen voor moeilijk lerende kinderen. Deze kinderen zijn nu verspreid over meerdere, niet optimaal ingerichte scholen. Daarnaast wil de gemeente een schoolgebouw dat voldoet aan de huidige eisen qua veiligheid en klimaat. Zo is huidige pand verouderd en wordt deze verwarmt door een kachel die per maand 7.000 liter petroleum/olie verbruikt. Tevens is in het (grotendeels leegstaande) pand asbest aangetroffen welke door vandalisme (brandstichting) vrij kan komen en de volksgezondheid kan schaden.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

De ontheffing is aangevraagd voor gewone dwergvleermuis van het verbod om deze opzettelijk te doden of te vangen⁷, deze opzettelijk te verstoren⁸, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen⁹ en deze onder zich te hebben of te vervoeren¹⁰.

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 19 april 2019 tot en met 19 april 2024.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier Wet natuurbescherming.
- Machtiging ontheffing sloop Bandoengstraat 7.
- Toetsing Wet natuurbescherming Bandoengstraat 7, Hengelo. Projectnummer: P8916, definitief, 20 juli 2018.
- Toetsing Wet natuurbescherming: Zwerm- en baltsonderzoek vleermuizen Bandoengstraat 7, Hengelo. Projectnummer: P8916.1, concept, 10 april 2019.

---

⁷ Art. 3.5, eerste lid Wnb

⁸ Art. 3.5, tweede lid Wnb

⁹ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁰ Art. 3.6, tweede lid Wnb

- Projectplan Wnb soortenbescherming; Bandoengstraat 7, Hengelo. Projectnummer: P8916, definitief versie 1, 19 april 2019.
- Alternatievenonderzoek winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen in Hengelo (Ov); Bandoengstraat 7, Hengelo. Projectnummer: P8916.3, 12 april 2019.
- Beantwoording aanvullende vragen; Bandoengstraat, Hengelo. Projectnummer: 8916, 13 juni 2019.
- Nader onderzoek kraamperiode vleermuizen, Bandoengstraat 7, Hengelo. Projectnummer: P8916, 3 juli 2019.
- Realisatie permanente voorzieningen, Bandoengstraat 7, Hengelo. Projectnummer: P8916.3, 23 augustus 2019.
- Mail met aanvullende informatie voor de ontheffing, van M. Hoofd op 9 september 2019.

A1.6 Aanvullende gegevens

Op 20 mei 2019, 12 juli 2019 en 5 september 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn respectievelijk op 13 juni 2019¹¹, 23 augustus 2019¹² en 9 september 2019¹³ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁴. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren. Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover wij weten gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Hengelo Hazenweg 121, 7556 BM Hengelo

¹¹ EDO-kenmerk 2019/0184167

¹² EDO-kenmerk 2019/0269209

¹³ EDO-kenmerk 2019/0282661

¹⁴ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁵ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁶ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁷ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁸ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

---

¹⁵ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁶ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁷ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁸ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten van de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

Op 27 juni 2018 is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde diersoorten. Uit dit onderzoek bleek dat in de bebouwing in het projectgebied potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Zo is het pand voorzien van een spouwmuur die bereikbaar is via open stootvoegen, de dakrand, dilatatievoegen en langs raamkozijnen. Daarnaast zijn hoofdzakelijk in het oude gedeelte boeiboorden aanwezig met openingen waar vleermuizen in kunnen kruipen. Tevens zitten in de muren enkele scheuren. Verder is vastgesteld dat de aanwezigheid essentieel leefgebied van steenmarter niet kon worden uitgesloten.

In het najaar van 2018 is aanvullend vleermuis- en steenmarteronderzoek uitgevoerd. In het voorjaar/de zomer van 2019 is nader vleermuizenonderzoek in de kraamperiode uitgevoerd. Ten aanzien van vleermuizen is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van paarverblijven en zwermlocaties die duiden op de aanwezigheid van een (massa)winterverblijf en naar kraam-/zomerverblijven. Voor steenmarter is gezocht naar sporen, zowel in als om het gebouw, die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats.

Voor vleermuizen zijn in totaal tien bezoeken uitgevoerd, conform het vleermuisprotocol uit 2017. Het steenmarteronderzoek heeft op één moment plaatsgevonden. In onderstaande tabel zijn de onderzoeksmomenten van het aanvullende onderzoek weergegeven.

Datum	Type inventarisatie	Type bezoek	Weersomstandigheden
04-08-2018	Zwermonderzoek massawinterverblijven	Middernacht bezoek	15 °C, droog, onbewolkt, windkracht 2 Bft
04-09-2018	Inpandig vleermuizenonderzoek	Overdag	N.v.t.
04-09-2018	Baltsonderzoek vleermuizen	Avondbezoek	19 °C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft
05-09-2018	Zwermonderzoek massawinterverblijven	Middernacht bezoek	17 °C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft
10-09-2018	Inpandig vleermuizenonderzoek en steenmarteronderzoek	Overdag	N.v.t.
18-09-2018	Baltsonderzoek vleermuizen	Avondbezoek	19 °C, droog, onbewolkt, windkracht 2 Bft
19-03-2019	Inpandig vleermuizenonderzoek	Overdag	N.v.t.
16-05-2019	Kraamonderzoek vleermuizen	Avondbezoek	12 °C, droog met af en toe motregen, bewolkt, windkracht 2 Bft
03-06-2019	Kraamonderzoek vleermuizen	Ochtendbezoek	17 °C, droog met af en toe motregen, bewolkt, windkracht 2 Bft
17-06-2019	Kraamonderzoek vleermuizen	Avondbezoek	22 °C, droog, licht bewolkt, windkracht 2 Bft

Op basis van het uitgevoerde onderzoek is geconcludeerd dat in de hoogbouw van gewone dwergvleermuis drie paarverblijven, een massawinterverblijf en circa 25 zomerverblijfplaatsen voor maximaal 30 individuen aanwezig zijn.

Tijdens het bezoek op 4 augustus 2018 zijn circa 15 gewone dwergvleermuizen zwermend aangetroffen aan de achterzijde van het hoge deel van de school (zie afbeelding 3 in de rapportage 'Zwerm- en baltsonderzoek vleermuizen Bandoengstraat'). Bij het tweede bezoek op 5 september 2018 is een lager aantal (3-5) zwermend waargenomen. Bij het inpandig onderzoek zijn in september vier dode vleermuizen en is in maart een levende vleermuis aangetroffen. Tevens zijn uitwerpselen aangetroffen op de plek waar de vleermuizen zwermen. Op basis van deze gegevens en de wetenschap dat door

onderzoek is aangetoond dat zwermen bij winterverblijven en winterslaap verband houden met elkaar¹⁹, is geconcludeerd dat in het schoolgebouw een (massa)winterverblijf aanwezig is. Het totale aantal vleermuizen dat naar schatting gebruikt maakt van het gebouw als (massa)winterverblijfplaats is circa 300 (het aangetroffen aantal maal een factor 10 tot 20).

Daarnaast zijn tijdens het baltsonderzoek meerdere waarnemingen gedaan van baltsende gewone dwergvleermuizen. Het precieze aantal kon niet worden bepaald. Ingeschat wordt dat twee, mogelijk drie, paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn in de hoogbouw (zie afbeelding 3 in de rapportage 'Zwerm- en baltsonderzoek vleermuizen Bandoengstraat').

Tijdens het onderzoek in de kraamperiode zijn eveneens alleen in de hoogbouw verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Per verblijfplaats zijn steeds één of enkele dieren in- en/of uitvliegend aangetroffen. Er zijn geen verblijfplaatsen met meer dan zeven dieren gevonden. Tijdens het in- en uitvliegen is vaak het sociale geluid en de werfroep van mannetjes gehoord, waardoor verwacht wordt dat de aanwezige dieren vrijwel allen mannetjes zijn. Opvallend was dat massawinterzwerm-achtig gedrag werd vertoond door de dieren. Herkenbaar door het aantikken en het in- en uitvliegen. Deze bevindingen sluiten goed aan op kennis uit de literatuur. Een deel van de mannetjes blijven vaak in de zomerperiode aanwezig in de massawinterverblijfplaatsen.

Op basis van het onderzoek en constructietekeningen bevinden de verblijfplaatsen zich allen hoogstwaarschijnlijk in de spouwmuur van de hoogbouw. De spouw wordt met name bereikt via de dakrand en vleermuizen vliegen aan vrijwel alle zijden van de hoogbouw in. Daarnaast wordt de spouwmuur bereikt langs raamkozijnen en open stootvoegen. Het is niet duidelijk of via het bakje achter de regenpijp ook de spouwmuur bereikt kan worden. Het pand is grotendeels geïsoleerd, maar met name aan de bovenkant lijkt er in de spouw toch voldoende ruimte te zijn voor gewone vleermuizen om er te verblijven.

Gezien het waargenomen aantal foeragerende vleermuizen heeft het plangebied geen belangrijke functie als foerageergebied. Daarnaast vormt het schoolgebouw geen essentiële vliegroute, in de omgeving zijn voldoende alternatieven in de vorm van bebouwing en beplanting aanwezig.

In en om het pand zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Het uitgevoerde onderzoek is naar onze mening voldoende om de aanwezigheid en functies van vleermuizen en steenmarter binnen het plangebied vast te stellen.

Voor elk type vleermuisverblijfplaats moeten minimaal twee bezoeken worden uitgevoerd. Alle veldbezoeken zijn binnen de geschikte perioden uitgevoerd. Dit geldt voor zowel de gewone dwergvleermuis als andere vleermuissoorten. Tevens is één veldbezoek in de ochtend uitgevoerd om zomer- en kraamverblijfplaatsen in beeld te brengen. Tussen de bezoeken zat minimaal 10 dagen. Het onderzoek is uitgevoerd onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet aan het beschreven onderzoek in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis en de vereisten als genoemd in het Vleermuisprotocol 2017.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Door de sloop van het schoolgebouw gaan meerdere type verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren: een massawinterverblijfplaats voor (mogelijk) circa 300 exemplaren, drie paarverblijfplaatsen en circa 25 zomerverblijfplaatsen van in totaal 30-40 exemplaren.

---

¹⁹ <http://www.zoogdiervereniging.nl/zwermende-vleermuizen-inspecteren-winterverblijven>

Massawinterverblijfplaats

In Hengelo is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van alternatieve winterverblijfplaatsen. Hierbij is gebleken dat in de gemeente Hengelo circa 165 panden aanwezig zijn die potentie hebben voor de functie massawinterverblijfplaats (van twee van deze panden is bekend dat er ook zwermactiviteit heeft plaatsgevonden). Naar verwachting worden 10 tot 15 van deze panden daadwerkelijk als massawinterverblijfplaats gebruikt. Deze panden zijn vergelijkbaar met het te slopen schoolgebouw; een hoogte van minimaal drie verdiepingen, veel massa, voorzien van spouwmuren en met een stabiele temperatuur. Naar verwachting maakt de massawinterverblijfplaats in het plangebied onderdeel uit van een netwerk van (massa)winterverblijfplaatsen, zoals ook is vastgesteld in andere steden als Apeldoorn en Utrecht. Gezien de aanwezige alternatieve massawinterverblijfplaatsen, het realiseren van verblijfplaatsen in de nieuwbouw en het nemen van mitigerende maatregelen, heeft het verwijderen van één massawinterverblijfplaats geen permanent effect op de populatie (en daarmee op de staat van instandhouding) van gewone dwergvleermuizen.

Paarverblijfplaatsen

In stedelijk gebied zijn paarverblijfplaatsen talrijk aanwezig, ook in Hengelo. Zo zijn de woningen ten oosten van het schoolgebouw geschikt als vleermuisverblijfplaats. Door het nemen van mitigerende maatregelen, zoals hieronder beschreven leidt de sloop niet tot een permanent effect op de populatie van gewone dwergvleermuizen.

Zomerverblijfplaatsen

U gaat in uw rapportages niet in op de effecten op de aangetroffen verblijfplaatsen in de zomerperiode.

Mitigerende maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen stelt u voor om effecten op gewone dwergvleermuis zo veel mogelijk te minimaliseren:

- Het pand wordt ongeschikt gemaakt door daklijsten te verwijderen en gaten in de muur te maken om tocht te creëren;
- Het ongeschikt maken vindt plaats in de periode september-oktober en bij droge weersomstandigheden;
- Tijdens een controlebezoek wordt het gebouw geïnspecteerd op aanwezigheid van vleermuizen;
- Tijdens de sloop houden de aannemer en een vleermuisdeskundige contact met elkaar;
- In week 26 (2019) zijn tien middelgrote vleermuiskasten opgehangen (type VMT2 van faunaprojecten.nl) en twee kleine kasten (type VMT1 van faunaprojecten.nl) zie bijlage 4);
- In de nieuwbouw worden permanente vleermuisvoorzieningen gerealiseerd. Hierbij worden de volgende richtlijnen voorgesteld:
  - Een inpandige voorziening, waarbij de temperatuur in de verblijfplaats niet onder het vriespunt zakt;
  - Het pand heeft veel massa (beter een compact van een langgerekt gebouw);
  - Invliegopeningen niet aanlichten, vrij van obstakels en zo hoog mogelijk (minimaal 3 meter);
  - Geen rand onder de invliegopeningen;
  - Invliegopening is 1,5-2 centimeter;
  - Buiten- en binnenmuur heeft structuur voor grip vleermuizen;
  - In de verblijfplaats zijn geen irriterende of sterk geurende stoffen aanwezig;
  - Binnenruimte (spouw) is breder dan 2 centimeter, donker, droog en stil en wordt niet verstoord door trillingen;
  - Een ter zake kundig ecooloog wordt betrokken bij het ontwerp;
  - Het definitieve ontwerp zal worden afgestemd met de provincie Overijssel.
- Bovengenoemde maatregelen worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding.

Monitoring van de tijdelijke en permanente voorzieningen wordt uitgevoerd om in beeld te brengen of hiervan gebruik gemaakt wordt door gewone dwergvleermuis:

- De tijdelijke voorzieningen worden op twee momenten gemonitord: op een ochtend in het najaar en op een ochtend direct volgend op de eerst koude vriesnacht;
- De permanente voorzieningen worden gedurende drie jaar gemonitord, startend in het tweede jaar na voltooiing van de nieuwbouw. Wanneer deze voorzieningen 'telbaar' zijn wordt in de periode 15

oktober – 15 april een wintertelling uitgevoerd (overdag). Zijn de voorzieningen niet 'telbaar' dan wordt in de eerste koude vriesnacht middels een batdetector en zaklamp onderzocht of de verblijfplaats wordt gebruikt.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Door de sloop van het schoolgebouw worden van de gewone dwergvleermuis een massawinterverblijfplaats voor circa 300 exemplaren, drie paarverblijfplaatsen en circa 25 zomerverblijfplaatsen van in totaal 30-40 exemplaren opzettelijk beschadigd en vernield.

Massawinterverblijf

Het uitgevoerde onderzoek naar alternatieve winterverblijfplaatsen brengt in beeld waar en hoeveel panden in Hengelo in potentie geschikt zijn als massawinterverblijfplaats. Deze panden zijn vergelijkbaar met het te slopen schoolgebouw en kunnen dienen als vervangend winterverblijf. Van de gewone dwergvleermuis is bekend dat ze in de (na)zomerperiode verkenningsvluchten uitvoeren bij (potentiele) winterverblijfplaatsen. Door dit gedrag zullen ook andere overwinteringsplekken bekend zijn bij de soort. Voor de te verwijderen massawinterverblijf dient echter wel een nieuwe verblijfplaats gerealiseerd te worden. Zowel tijdelijke in de vorm van kasten, als permanente in de nieuwbouw.

De tijdelijke kasten zijn opgehangen in week 26 binnen een straal van 300 meter van het schoolgebouw. Dit is voorafgaand aan de zwermperiode van de gewone dwergvleermuis, waardoor deze de tijdelijke kasten heeft kunnen ontdekken en onderzoeken. Deze tijdelijke vleermuiskasten fungeren echter niet als volwaardig winterverblijf (met nachtvorst), omdat deze niet voldoen aan de klimatologische eisen die de gewone dwergvleermuis aan een overwinteringsverblijf stelt.

De nieuwbouw wordt geschikt gemaakt als zwermlocatie en als massawinterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. U geeft aan dat in deze fase van de geplande nieuwbouw nog geen informatie beschikbaar is over het ontwerp van de nieuwbouw en de plannen hieromtrent nog uitgewerkt moeten worden. U heeft wel een aantal richtlijnen voorgesteld waaraan de nieuwbouw dan wel de nieuw te realiseren massawinterverblijfplaats moet voldoen. Deze richtlijnen zijn niet voldoende en hebben wij aangevuld. Hiervoor hebben wij voorschrift 10 opgenomen. Belangrijk hierbij is dat de genoemde functies in de nieuwbouw vergelijkbaar zijn met de originele functies. Dit dient de architect samen met de ecologisch deskundige uit te werken in een ontwerp. Het ontwerp wordt ter goedkeuring aan ons voorgelegd.

U heeft wel aangegeven wat de geschatte oppervlakte van de school wordt (2.600 m²) en dat deze vermoedelijk twee bouwlagen krijgt. Uitgaande van een compacte en nagenoeg vierkante nieuwbouw met (per etage) een vloeroppervlak van 1.300 m², verwachten wij dat het gebouw voldoende massa krijgt om massawinterverblijfplaatsen van voldoende oppervlakte te realiseren. Te kleine binnenruimten leveren waarschijnlijk te weinig warmte op om stabiele, gebufferde omstandigheden te bieden die noodzakelijk zijn voor een overwinteringsfunctie. Om het binnenklimaat van de spouw vast te stellen dient u per geschikt gemaakte gevel vier dataloggers te plaatsen. Deze dataloggers dienen eens per uur de temperatuur en de luchtvochtigheid te registreren. De gegevens hiervan kunnen een bijdrage leveren aan de resultaten en conclusies van de monitoring (zoals hieronder beschreven). Bijvoorbeeld: wanneer de permanente verblijfplaatsen niet in gebruik worden genomen, kan mogelijk een koppeling worden gemaakt met de gegevens van de datalogger.

De voorgestelde maatregelen (tijdelijke kasten en realiseren van nieuwe verblijven) worden vaker toegepast, maar zijn niet bewezen effectief. Om die reden dient monitoring te worden uitgevoerd. Het doel van de monitoring is om te onderzoeken of zowel de alternatieve als de permanente verblijfplaatsen door vleermuizen worden gebruikt. De voorgestelde monitoring is niet voldoende. In de voorschriften 11-14 staat de uit te voeren monitoring beschreven. Wanneer uit de monitoring blijkt dat de voorgestelde alternatieve verblijfplaatsen niet door gewone dwergvleermuis gebruikt worden kunnen wij aanvullende maatregelen opleggen. Hierbij kan gedacht worden aan aanpassingen aan de nieuwbouw, bestaande aanbod van (potentiele) winterverblijven in Hengelo versterken en/of langer dan drie jaar monitoren.

De tijdelijke vleermuiskasten mogen pas verwijderd worden nadat de permanente voorzieningen in de nieuwbouw minimaal een winterperiode (van oktober tot en met april) aanwezig zijn. Het weghalen van de tijdelijke vleermuiskasten is niet verplicht. Indien deze kasten wel verwijderd worden, dient dit onder voorwaarden te gebeuren. Pas als uit een monitoring blijkt dat de permanente voorzieningen een functie hebben als winterverblijfplaats mogen de tijdelijke vleermuiskasten verwijderd worden. Het verwijderen van deze tijdelijke vleermuiskasten moet plaatsvinden buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Daarom hebben wij voorschrift 9 opgenomen.

Paarverblijfplaatsen

Om de periode tussen sloop en nieuwbouw te overbruggen zijn ten behoeve van de drie paarverblijfplaatsen tijdelijke kasten geplaatst binnen een straal van 300 meter van het plangebied. Deze kasten in combinatie met de alternatieve verblijfplaatsen in bestaande bebouwing zorgen voor voldoende vervangende paarverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis in de periode van sloop tot nieuwbouw. Door de nieuwbouw geschikt te maken als paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, worden permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe deze verblijfplaatsen worden gerealiseerd. Zie hiervoor ook onder 'Massawinterverblijfplaats'.

Zomerverblijfplaatsen

In de aangeleverde informatie en gegevens wordt niet ingegaan op de effecten van het verwijderen van het schoolgebouw op de aangetroffen verblijfplaatsen in de zomerperiode. In de beschrijving van de resultaten stelt u dat de zomerverblijfplaatsen door mannetjes worden gebruikt die ook overwinterd hebben in de school. Op basis hiervan, de tijdelijke verblijfplaatsen en de alternatieve (paar-/ zomer) verblijfplaatsen in bestaande bebouwing, wordt verwacht dat voldoende alternatieven aanwezig zijn om de periode tussen sloop en nieuwbouw te overbruggen. Door de nieuwbouw geschikt te maken als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, worden permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe deze verblijfplaatsen worden gerealiseerd. Zie hiervoor ook onder 'Massawinterverblijfplaats'.

Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen

U stelt voor in de maanden september-oktober de bebouwing ongeschikt te maken. Voor deze specifieke situatie kan deze periode gezien worden als de meest gunstige voor het ongeschikt maken. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan deze periode kort dan wel langer zijn. De voorgedragen methoden voor het ongeschikt maken zijn op grote lijnen voldoende en opgenomen in voorschriften 5-7.

De gevonden verblijfplaatsen moeten minimaal een week voor de aanvang van de sloopwerkzaamheden ongeschikt gemaakt worden. Voorafgaand aan het ongeschikt maken moet u de provinciale toezichthouder melden wanneer u gaat starten met het ongeschikt maken. Na het ongeschikt maken moet een controle worden uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet minimaal 3 dagen na het ongeschikt maken uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige(n). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn. Ook gedurende de sloop van binnenmuren en het dak moet een ecologisch deskundige aanwezig zijn, voor het geval toch nog vleermuizen worden aangetroffen. Op deze wijze wordt voorkomen dat eventueel aanwezige vleermuizen worden gedood tijdens de werkzaamheden. Daarom hebben wij bovenstaande handelswijze opgenomen in voorschrift 7.

Conclusie toetsing

Door de sloop van het schoolgebouw worden van de gewone dwergvleermuis een massawinterverblijfplaats voor (mogelijk) 300 exemplaren, drie paarverblijfplaatsen en circa 25 zomerverblijfplaatsen van in totaal 30-40 exemplaren opzettelijk beschadigd en vernield. Hiervoor is een ontheffing nodig. De geldigheid van deze ontheffing stellen we vast tot en met 31 augustus 2026. Hierdoor is de uitvoering van monitoring en de eventuele aanvullende maatregelen geborgd.

Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen vindt plaats in de periode september-oktober 2019. Dit is buiten de kwetsbare winterperiode en na de paarperiode. Dat is voor deze situatie de minst kwetsbare periode om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Daarom is geen sprake van het opzettelijk verstoren van vleermuizen. Ontheffing van dat verbod is niet noodzakelijk.

Daarnaast wordt het ongeschikt maken zodanig uitgevoerd dat de vleermuizen voldoende gelegenheid hebben om een andere verblijfplaats te zoeken. Zodoende is geen sprake van het doden, vangen en onder zich hebben of vervoeren van vleermuizen. Ontheffing voor deze verboden is eveneens niet noodzakelijk.

Wij hebben de voorgestelde maatregelen en monitoring deels opgenomen in voorschriften. Tevens hebben wij aanvullende voorschriften opgenomen.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

Een alternatieve locatie kan overwogen worden, maar alle factoren (verouderd gebouw, klimaatdoelstellingen, asbest en huisvesting) bij elkaar opgeteld is sloop en nieuwbouw op deze locatie de beste optie.

Verder is overwogen om het huidige schoolgebouw te renoveren. Gezien de staat van onderhoud, het aanwezige asbest en de klimaatonvriendelijkheid van het pand, zal renovatie niet het gewenste resultaat opleveren. Daarnaast is een alternatieve planning overwogen. Slopen in het voorjaar van 2020 in plaats van in het najaar van 2019. Slopen in het voorjaar betekent echter dat een kortere periode beschikbaar is voor ongeschikt maken en slopen van de bebouwing. Omdat in deze situatie sprake is van het slopen van een groot pand, is het wenselijk hiervoor voldoende tijd te hebben en daarom in het najaar te slopen.

Eveneens is het niet wenselijk de sloop gefaseerd uit te voeren. In het plangebied is beperkt ruimte aanwezig voor de sloper om zijn werk te doen (slopen en puin breken) en materiaal voor de nieuwbouw op te slaan door de aannemer. Wanneer een deel nieuw wordt gebouwd en vervolgens ook nog een deel van het pand blijft staan die later gesloopt wordt, is de ruimte nog beperkter. Tevens zal dit extra geld kosten. Daarnaast is op dit moment nog niet duidelijk hoe de nieuwbouw gepositioneerd wordt in het plangebied.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

Meerdere alternatieven zijn door de aanvrager onderzocht en beschreven. Geen van deze alternatieven leidt tot het behoud van het pand. Dit is gezien de huidige staat van het pand en de gevoeligheid ervan voor vandalisme (zie ook onderdeel B1.4) ook niet wenselijk. Renovatie zou een redelijk alternatief kunnen zijn, zij het niet dat bij renovatie van een dergelijk pand ook sprake is van het beschadigen en vernielen van de aanwezige vleermuisverblijfplaatsen.

Het ongeschikt maken van het gebouw voorafgaand aan de sloop vindt plaats buiten de meest kwetsbare perioden voor gewone dwergvleermuis. Een andere planning heeft geen toegevoegde waarde voor de aanwezige verblijfplaatsen.

Wij zijn van mening dat voldoende is aangetoond dat er geen andere of betere alternatieven mogelijk zijn om de gevolgen voor de natuur te minimaliseren.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Het schoolgebouw vormt een direct gevaar voor de volksgezondheid doordat er veel asbest in verwerkt is. De aanwezigheid van asbest vormt geen direct gevaar, maar de combinatie met het type bebouwing (verouderd en met veel hout) en de mate van ongebruik (antikraak bewoning/bedrijven) vormt een groot risico tot vandalisme. Met name brandstichting zou grootschalige gevolgen kunnen hebben voor de omgeving en omwonenden. Pogingen tot brandstichting hebben reeds plaatsgevonden en een Molotov cocktail is naar binnen gegooid. Daarnaast ontsiert vandalisme aan het schoolgebouw de wijk en trekt het schoolgebouw criminaliteit (waaronder koperdiefstal) en (overlast door) hangjongeren aan. De gemeente Hengelo heeft meerdere acties ondernomen om vandalisme te voorkomen: antikraak door bewoning, houden van brandoefeningen, verwijderen van de brandtrap, overleg met de buurt (de buurt houdt 'een oogje in het zeil'). De gemeente Hengelo ervaart dat vergelijkbare situaties zich bij uitsteking lenen voor vandalisme en brandstichting. Ondanks het nemen van maatregelen blijft er risico op vandalisme en brandstichting. Vanwege de verantwoordelijkheid van de gemeente voor de veiligheid is het van belang om het pand zo snel mogelijk te slopen.

Daarnaast moet de gemeente zorgdragen voor adequate onderwijshuisvesting. De beoogde nieuwbouw van de school op deze locatie komt ter vervanging van een aantal locaties die sterk zijn verouderd. Het schoolbestuur wacht al lang op een alternatief. De bestaande onderwijslocaties langer in stand houden dan strikt noodzakelijk is onwenselijk vanwege de klachten die er nu al zijn van ouders van leerlingen, onderwijzers en het schoolbestuur en de oplopende (exploitatie)kosten.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

In voorliggende situatie is duidelijk sprake van in het geding zijn van de openbare veiligheid en mogelijk de volksgezondheid. Een leegstaand pand is gevoelig voor vandalisme en brandstichting (waarvan in voorliggende situatie reeds sprake is). Waarbij brandstichting door de aanwezigheid van asbest ook een gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. De huidige trend in aantallen en verspreiding is stabiel en de soort heeft een gunstige staat van instandhouding (Broekmeyer *et al.* 2015²⁰).

Wanneer de sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd zonder voorzorgsmaatregelen te nemen, zou de sloop een negatief effect kunnen hebben op de regionale populatie. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt een eventueel effect op de staat van instandhouding zoveel mogelijk geminimaliseerd. Zo worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode. Daarnaast zijn tijdens en na de werkzaamheden voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Echter zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen zijn niet bewezen effectief. Daarom verbinden wij een monitoringsvoorschrift aan deze ontheffing. Om te borgen dat middels de monitoring de staat van instandhouding gewaarborgd blijft, verlenen wij de ontheffing voor een periode van zeven jaar.

Omdat de gewone dwergvleermuis aanwezig blijft in het plangebied en buiten het plangebied ook voorkomt, wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²¹ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

²⁰ Broekmeyer M.E.A., M.H.C. van Adrichem, R. Pouwels en R. Jochem (2015). *Soortmanagementplannen en de Habitatrichtlijn; Ruimtelijke onderbouwing duurzaamheid populaties Gewone dwergvleermuis*. Wageningen. Alterra-rapport 2608. Alterra Wageningen UR (University & Research centre).

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor gewone dwergvleermuis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort wordt niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soort optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²². De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor de Bandoengstraat 7 in Hengelo te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden (zie bijlage 1).

Gewone dwergvleermuis wordt niet opzettelijk verstoord en gedood en er is geen sprake van het onder zich hebben of vervoeren van vleermuizen. Om die reden is geen ontheffing voor deze verboden nodig.

---

²¹ Art. 1.10, derde lid Wnb

²² Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

BIJLAGE 3 – LIGGING VAN HET PLANGEBIED

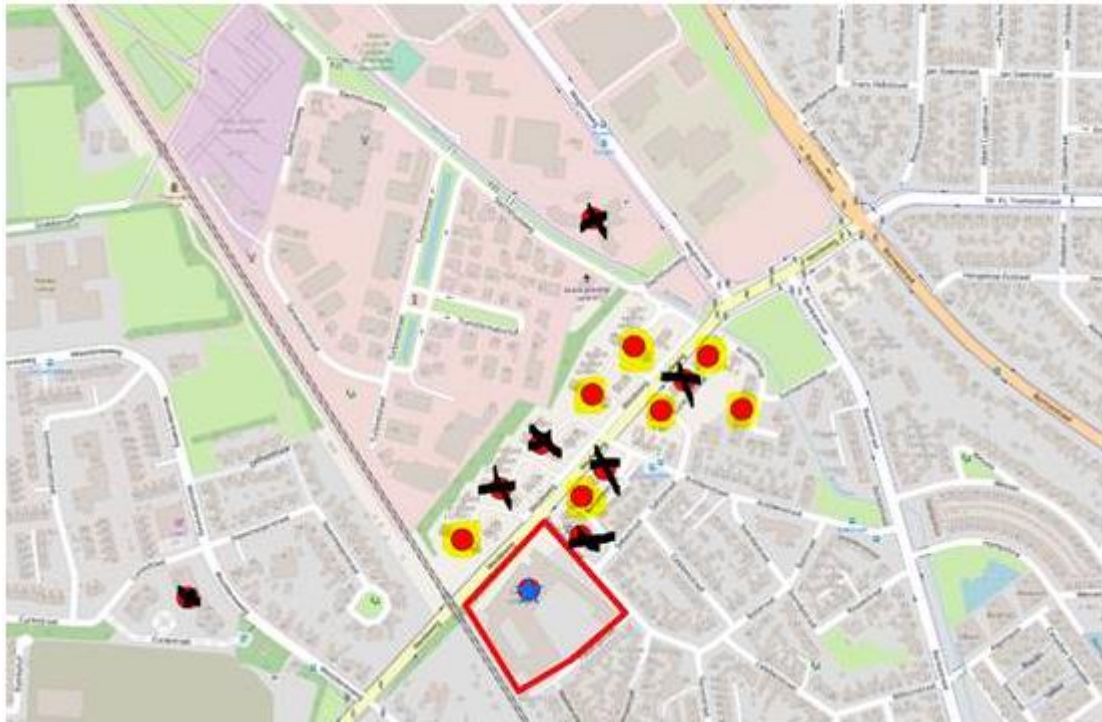
Plangebied

Bandoengstraat 7, Hengelo

Ligging en begrenzing van het plangebied (rood omlijnd)

BIJLAGE 4 – LOCATIE TIJDELIJKE KASTEN

De tijdelijke vleermuiskasten zijn opgehangen aan de gebouwen met de rode stippen.